

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 38/2021-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duřu a zo sudcov Ladislava Duditřa a Miroslava Duriřa (sudca spravodajca) predbeřne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou JUDr. Alojz Baránik, advokát s. r. o., Mateja Bela 8, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Alojz Baránik, vo veci namietaného poruřenia jej základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Preřove č. k. 4 Co 35/2017-410 z 24. októbra 2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 203/2018 z 26. augusta 2019 a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. decembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátskou kanceláriou JUDr. Alojz Baránik, advokát s. r. o., Mateja Bela 8, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Alojz Baránik, vo veci namietaného porušenia jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Co 35/2017-410 z 24. októbra 2017 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 203/2018 z 26. augusta 2019 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu“) a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva:

«1. Sťažovateľka bola účastníčkou súdneho konania vedeného na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 29C 76/2012 v procesnom postavení žalobkyne. V tomto súdnom konaní sa sťažovateľka žalobou domáhala toho, aby okresný súd uložil žalovaným povinnosť spoločne a nerozdielne zložiť do notárskej úschovy finančnú náhradu vo výške 4.584.000,- Eur s príslušenstvom. Okresný súd svojím rozsudkom č. k. 29C 76/2012-277 zo dňa 25.2.2015 uvedenú žalobu sťažovateľky v celom rozsahu zamietol.

2. Proti predmetnému rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) svojím rozsudkom č. k. 4Co/168/2015-377 zo dňa 6.12.2016 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil a zároveň

v druhom výroku priznal žalovaným (v 1. až 4. rade) voči sťažovateľke náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške.

3. O trovách konania v predmetnom spore následne rozhodol okresný súd uznesením č. k. 29C 76/2012-396 zo dňa 1.2.2017, a to tak, že žalovaným (v 1. až 4. rade) priznal voči sťažovateľke náhradu trov konania v rozsahu 100%.

4. Proti uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 4Co/35/2017-410 zo dňa 24.10.2017 tak, že napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil a súčasne žalovaným (v 1. až 4. rade) priznal voči sťažovateľke nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Proti uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu ústavnú sťažnosť zo dňa 27.2.2018. O uvedenej ústavnej sťažnosti rozhodol Ústavný súd SR (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 485/2018-10 zo dňa 13.9.2018 tak, že túto ako neprípustnú odmietol z dôvodu, že ústavný súd zistil, že sťažovateľka podala proti napadnutému uzneseniu krajského súdu dovolanie, o ktorom v čase rozhodovania ústavného súdu ešte nebolo Najvyšším súdom SR rozhodnuté.»

3. V ústavnej sťažnosti sa ďalej uvádza, že «6. Sťažovateľka okrem vyššie uvedenej ústavnej sťažnosti na ústavný súd adresovala Najvyššiemu súdu SR (ďalej len „najvyšší súd“) podanie označené ako „žiadosť o prešetrenie súdneho konania“ zo dňa 26.1.2018, ktoré následne bolo príslušnými súdmi vyhodnotené ako dovolanie. Najvyšší súd o takomto dovolaní sťažovateľky rozhodol uznesením sp. zn. 2 Cdo 203/2018 zo dňa 26.8.2019 tak, že toto dovolanie odmietol a zároveň žalovaným (v 1. až 4. rade) priznal voči sťažovateľke nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Dôvodom pre odmietnutie dovolania sťažovateľky boli formálne nedostatky samotného podania, ktoré sťažovateľka neodstránila, a preto najvyšší súd skonštatoval, že neboli splnené podmienky dovolania v zmysle § 428 CSP a § 429 ods. 1 CSP.».

4. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti zdôrazňuje, že „má za to, že v predmetnej veci boli splnené všetky predpoklady na aplikáciu ustanovenia § 257 CSP.

23. Okolnosti predmetnej veci spočívajú v tom, že sťažovateľka ako jediná už od roku 2003 (pozri aj bod 7. a 8. vyššie) aktívne poukazovala na protiprávne konanie, ku ktorému

došlo uzavretím darovacej zmluvy s vekovo staršou (80 rokov), ťažko zdravotne postihnutou osobou, [REDACTED] (jej matkou), ktorá navyiac nevedela písať ani čítať, čo bolo zrejmé aj zo zápisu v jej občianskom preukaze, pričom k jej uzavretiu došlo z iniciatívy jedného zo zákonných dedičov, syna [REDACTED], ktorý o tomto stave [REDACTED] musel vedieť. Aj napriek zrejmej snahe sťažovateľky, ktorú vyvinula v konaní na okresnom súde vedenom pod sp. zn. 17C/300/2003, neplatne darovaná sporná parcela 120/13 následne nebola predmetom dedičstva po poručiteľke ([REDACTED]), pretože v ďalšom období došlo, podľa sťažovateľky, k protiprávnym a špekulatívnym prevodom tejto spornej parcely a vlastnícke právo k nej následne nadobudli iné subjekty (postupne spoločnosti - RoTTel, s.r.o. Prešov, Suportera a.s. Košice, CEDS Investment, a.s. Rožňava a DELTA trade ZH, s.r.o. Tlmače).

V tejto súvislosti pritom sťažovateľka opakuje, že o predmetných prevodoch a uskutočnení dobrovoľnej dražby, predmetom ktorých bola aj sporná parcela [REDACTED] a ku ktorým došlo do roku 2009, nemala žiadnu vedomosť, a preto sa voči nim ani nemohla inak kvalifikovane brániť. Jedinou dostupnou možnosťou pre sťažovateľku bolo práve vyvolať spor vedený na okresnom súde pod sp. zn. 29C 76/2012. “.

5. Napadnuté rozhodnutia sú podľa sťažovateľky arbitrárne a zjavne neodôvodnené, keďže zastáva názor, že «v predmetnej veci opakovane zdôrazňovala, že jej nie je zrejmé, ako jej právny zástupca dospel k finančnej náhrade vo výške až 4.584 000,- Eur, keďže ona vždy požadovala „len“ finančnú náhradu vo výške 51.405,43 Eur (pozri napr. odvolanie sťažovateľky zo dňa 2.4.2015). Táto skutočnosť ovplyvňuje výšku náhrady trov konania.

25. V predmetnej veci sú splnené aj okolnosti na strane účastníkov konania, keďže sťažovateľka je vekovo staršia osoba (77 rokov) a Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Prešove jej navyše priznal status fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodom. Sťažovateľka je vydatá, jej jediným príjmom je starobný dôchodok. Sťažovateľka spolu s manželom žije v nájomnom dome, vlastníkom ktorého sú Železnice SR. Vyššie uvedené potvrdzuje aj uznesenie okresného súdu č. k. 29C 76/2012-115 zo dňa 11.1.2013, ktorým sťažovateľke bolo priznané oslobodenie od platenia súdnych poplatkov v rozsahu nad 99,50 Eur, a pri rozhodovaní ktorého okresný súd podrobne posudzoval aj osobné a majetkové pomery sťažovateľky.

26. V predmetnom prípade sú ďalej splnené aj okolnosti na strane „protistrany“ sťažovateľky (žalovaných), keďže ide o obchodné spoločnosti, ktoré nie sú v rámci svojej činnosti odkázané na finančné prostriedky získané z náhrady trov konania od sťažovateľky, a preto má sťažovateľka za to, že ich nepriznanie náhrady trov konania v ničom nepoškodí, resp. tieto spoločnosti nepocítia žiadnu majetkovú ujmu.

27. S ohľadom na vyššie uvedené je zrejmé, že v predmetnej veci existujú výnimočné okolnosti sporu a tiež dôvody hodné osobitného zreteľa odôvodňujúce aplikáciu ustanovenia § 257 CSP, pričom medzi takéto dôvody možno zahrnúť najmä neprimeranú tvrdosť voči sťažovateľke, podiel oboch strán na vzniku a priebehu sporu, vyššie uvedenú povahu a okolnosti sporu, osobné pomery strán sporu a nízky príjem a výdavky sťažovateľky.».

6. Na podklade uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie jej základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu, napadnuté rozhodnutia zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a sťažovateľke prizná náhradu trov konania.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Predpisom o konaní pred ústavným súdom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného

práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

13. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

17. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

18. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k týmto označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

19. Podľa § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

20. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

21. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

22. Podľa § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

23. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu a napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu sú arbitrárne a svojvoľné, v dôsledku čoho došlo k porušeniu jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Podľa sťažovateľky krajský súd a najvyšší súd nereagovali na všetky jej podstatné námietky týkajúce sa otázky náhrady trov konania.

III.1 K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením krajského súdu č. k. 4 Co 35/2017-410 z 24. októbra 2017 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

24. Pokiaľ ide o uznesenie krajského súdu č. k. 4 Co 35/2017-410 z 24. októbra 2017, preskúmaniu ústavnosti tohto rozhodnutia ústavným súdom bráni princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv

alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd (III. ÚS 5/05).

25. Vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu č. k. 4 Co 35/2017-410 z 24. októbra 2017 bol takýmto súdom najvyšší súd, ktorý napadnuté rozhodnutie krajského súdu preskúmal na základe dovolania sťažovateľky. Najvyšší súd rozhodol uznesením sp. zn. 2 Cdo 203/2018 z 26. augusta 2019, ktorým dovolanie sťažovateľky odmietol.

26. V časti, v ktorej sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením krajského súdu č. k. 4 Co 35/2017-410 z 24. októbra 2017 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 203/2018 z 26. augusta 2019 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

27. Uznesením sp. zn. 2 Cdo 203/2018 z 26. augusta 2019 najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky proti uzneseniu krajského súdu č. k. 4 Co 35/2017-410 z 24. októbra 2017 z dôvodu väd dovolania sťažovateľky a z dôvodu absencie zastúpenia advokátom v dovolacom konaní.

28. Ústavný súd konštatuje, že jeho úlohou v tomto konaní bolo posúdiť, či najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Cdo 203/2018 z 26. augusta 2019 ústavne akceptovateľným

a udržateľným spôsobom rozhodol o dovolaní sťažovateľky proti uzneseniu krajského súdu č. k. 4 Co 35/2017-410 z 24. októbra 2017.

29. V relevantných častiach uznesenia sp. zn. 2 Cdo 203/2018 z 26. augusta 2019 najvyšší súd predovšetkým uviedol:

«3. Prípisom z 9. februára 2018 Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) odstúpil podanie žalobkyne zo dňa 26. januára 2018 označené ako „žiadosť o prešetrovanie súdneho konania“, ktoré došlo na najvyšší súd dňa 30. januára 2018, súdu prvej inštancie na ďalší procesný postup. Z obsahu podania žalobkyne vyplýva nespokojnosť žalobkyne s rozhodnutím okresného aj krajského súdu, preto uvedené podanie žalobkyne môže byť aj dovolaním proti vyššie uvedenému rozsudku odvolacieho súdu.

4. Na základe uvedeného po vykonaní procesných úkonov súdom prvej inštancie a predložení spisu na najvyšší súd, najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) konštatujúc, že dovolanie podala strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

5. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza, že v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (§ 428 CSP) a dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

6. V rozsudku odvolacieho súdu zo 6. decembra 2016 sp. zn. 4 Co 168/2015 boli strany sporu poučené o práve podať dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ako i o náležitostiach dovolania (§ 428 CSP) a povinnosti právneho zastúpenia v dovolacom konaní (§ 429 CSP).

7. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 24. mája 2018 č. k. 29 C 76/2012-471 vyzval žalobkyňu na doplnenie jej podania z 26. januára 2018 doručeného najvyššiemu súdu dňa 30. januára 2018 (uvedením čoho sa domáha, čo nim sleduje, t. j. dovolacie dôvody a dovolací návrh, súčasne vyzval žalobkyňu aj na predloženie plnomocenstva na zastupovanie v dovolacom konaní) podľa § 127 ods. 1 a 2, § 129 ods. 1 a 3, § 160 ods. 2,

§ 428 a § 429 ods. 1 a 2 CSP s poučením o možnom odmietnutí dovolania v prípade jeho nedoplnenia. Uznesenie okresného súdu prevzala žalobkyňa dňa 1. júna 2018, avšak podanie, ktoré by podľa obsahu mohlo byť dovolaním (§ 124 ods. 1 CSP) nedoplnila v zmysle uvedeného rozhodnutia (viď podanie žalobkyne doručené na okresný súd 8. júna 2018, č. l. 473 a nasl. spisu).

8. Dovolací súd zistil, že aj napriek riadnemu poučeniu odvolacieho súdu, žalobkyňa podala dovolanie, ktoré nespĺňa náležitosti podľa § 428 CSP, a zároveň dovolanie nebolo spísané advokátom a žalobkyňa v dovolacom konaní nie je zastúpená advokátom, hoci je v dovolacom konaní povinné právne zastúpenie (§ 429 ods. 1 CSP). Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že na rozdiel od pôvodnej právnej úpravy (§ 241 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku) nová právna úprava neupravuje povinnosť súdu prvej inštancie odstraňovať iné vady dovolania ako nedostatok povinného zastúpenia podľa § 429 CSP, avšak len v prípade, že dovolateľ nebol o zastúpení podľa § 429 CSP riadne poučený v odvolacom konaní. Povinnosť právneho zastúpenia podľa § 429 CSP je už pri podaní dovolania, ktoré musí byť spísané a podpísané advokátom.

9. Dovolací súd taktiež poukazuje na zápisnicu o informatívnom výsluchu žalobkyne na súde prvej inštancie zo dňa 25. júla 2018 (na č. l. 490 spisu), z ktorej vyplýva, že žalobkyňa bola súdom prvej inštancie oboznámená, že je potrebné doplniť jej podanie zo dňa 26. januára 2018 a v prípade, ak ide o dovolanie bola vyzvaná na predloženie plnomocenstva na zastupovanie v dovolacom konaní. K podaniu z 18. januára 2017 uviedla, že mala na mysli, že ide o odvolanie voči rozhodnutiu okresného súdu. Podľa uvedenia žalobkyne „jej právny zástupca [REDAKOVANÉ] podal dovolanie do Košíc na Ústavný súd. Podaním zo dňa 26. januára 2018, ktoré nazvala žiadosť o prešetrenie súdneho konania, žiada spravodlivosť a žiada o to, aby bol spravodlivo rozdelený pozemok. Nesúhlasí, aby platila sumu 4 584 000 eur spolu s úrokom z omeškania. Nevie odkiaľ advokát [REDAKOVANÉ] zbral túto sumu, stále mu hovorila, že pozemok má hodnotu 51 000 eur.“

10. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd môže len konštatovať, že žalobkyňa neodstránila vady podania, ktoré by mohlo byť podľa obsahu dovolaním, čím neboli splnené podmienky dovolania v zmysle § 428 CSP a § 429 ods. 1 CSP, hoci bola dovolateľka v dovolacom konaní poučená o náležitostiach dovolania, ako i o povinnosti právneho

zastúpenia v dovolacom konaní, z ktorého dôvodu nenastali také právne účinky, ktoré by umožňovali uskutočniť meritórny dovolací prieskum rozsudku odvolacieho súdu.»

30. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

31. Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými či právnymi omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (m. m. I. ÚS 17/01).

32. Ústavný súd už judikoval, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá a ani nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument uvedené v opravnom prostriedku (obdobne to platí aj pre sťažnosť proti uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom), ale iba na tie, ktoré majú podstatný význam pre rozhodnutie o danom opravnom prostriedku (sťažnosť proti uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom),

zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa v rámci konania o opravnom prostriedku (o sťažnosti proti uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom) preskúmavalo (napr. IV. ÚS 350/2014, IV. ÚS 4/2013, IV. ÚS 124/2011, II. ÚS 127/07). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia totiž neznamená, že všeobecný súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

33. Ústavný súd ďalej poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej posudzuje spravodlivosť procesu ako celku (napr. m. m. II. ÚS 307/06), preto k vyhovaniu ústavnej sťažnosti dochádza zásadne iba v prípadoch, ak dospeje k názoru, že namietané a relevantné procesné pochybenia zo strany príslušného orgánu verejnej moci umožňujú prijatie záveru, že proces ako celok bol nespravodlivý a vzhľadom na to aj jeho výsledok môže vyznievať ako nespravodlivý. Ústavný súd preto nepristupuje k vyhovaniu sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu došlo, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný dosah (m. m. IV. ÚS 320/2011). V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že nie každé porušenie zákona zo strany orgánu verejnej moci má automaticky za následok porušenie ústavou garantovaného základného práva, v danom prípade predovšetkým základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. IV. ÚS 104/2012, I. ÚS 9/2013, IV. ÚS 629/2012, II. ÚS 372/2012, II. ÚS 373/2012).

34. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

35. V kontexte požiadaviek riadneho odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd

zdôrazňuje, že ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku, rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 9. 12. 1994, § 29; Hiro Balani proti Španielsku, rozhodnutie z 9. 12. 1994; Georgiadis proti Grécku, rozhodnutie z 29. 5. 1997; Higgins proti Francúzsku, rozhodnutie z 19. 2. 1998).

36. Vzhľadom na to, že sťažovateľka namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd, vychádzajúc zo svojej ustálenej judikatúry, podčiarkuje, že na základné právo na súdnu ochranu zásadne nazerá ako na právo „výsledkové“, to znamená, že posudzuje, či požiadavkám vyplývajúcim z obsahu tohto základného práva zodpovedá súdny proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

37. Prvoradou úlohou ústavného súdu je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („*iura novit curia*“). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

38. Rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojene kráľovstvo z 23. 9. 1997).

39. Vo všeobecnosti platí, že pochybenie pri rozhodovaní o náhrade trov konania spravidla nedosahuje samo osebe takú intenzitu, na základe ktorej možno vysloviť porušenie základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania sa uchýli iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 311/2012, IV. ÚS 210/2013, IV. ÚS 192/2014).

40. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka bola v uznesení krajského súdu č. k. 4 Co 35/2017-410 z 24. októbra 2017 riade poučená o náležitostiach dovolania a o povinnosti zastúpenia dovolateľa v dovolacom konaní advokátom a o povinnosti spísania dovolania a iných podaní dovolateľa v dovolacom konaní advokátom. Nedostatok spočívajúci v nekvalifikovanom spísaní dovolania sťažovateľky, ktoré obsahovalo vady, a v absencii zastúpenia advokátom v dovolacom konaní, nie je možné napraviť v konaní o ústavnej sťažnosti.

41. Ústavný súd navyše k veci dodáva, že pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľky, že jej nie je zrejmé, ako jej právny zástupca dospel k finančnej náhrade vo výške až 4 584 000 €, keď ona vždy požadovala „len“ finančnú náhradu vo výške 51 405,43 € (napr. odvolanie sťažovateľky z 2. apríla 2015), ústavný súd nie je oprávnený zasahovať do právneho vzťahu medzi sťažovateľkou a advokátom, ktorý sa v prípade preukázania pochybení zo strany advokáta riadi § 26 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (zodpovednosť advokáta za škodu spôsobenú v súvislosti s výkonom advokácie).

IV. Záver

42. Vychádzajúc predovšetkým z už uvedeného posúdenia veci (bod III.2 tohto odôvodnenia), ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení sp. zn. 2 Cdo 203/2018 z 26. augusta 2019 zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s dovolaním sťažovateľky proti uzneseniu krajského súdu č. k. 4 Co 35/2017-410 z 24. októbra 2017. Právny názor vyslovený najvyšším súdom v uznesení sp. zn. 2 Cdo 203/2018 z 26. augusta 2019 má aj podľa ústavného súdu racionálny základ a je preto legitímny a z ústavného hľadiska akceptovateľný.

43. Najvyšší súd tak dostatočne ozrejmil myšlienkové pochody, ktoré ho viedli k odmietnutiu dovolania sťažovateľky z dôvodu nekvalifikovaného spísania dovolania sťažovateľky, ktoré obsahovalo vady, a absencie zastúpenia advokátom v dovolacom konaní, a preto jeho závery vyslovené v danej veci nemožno kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, ale ako také, ktoré v posudzovanom prípade sú v súlade s obsahom základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

44. Najvyšší súd sa s argumentáciou sťažovateľky nestotožnil, a preto uznesením sp. zn. 2 Cdo 203/2018 z 26. augusta 2019 odmietol jej dovolanie proti rozhodnutiu krajského súdu. Vzhľadom na uvedené napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 203/2018 z 26. augusta 2019 nemožno považovať za zjavne neodôvodnené či arbitrárne, a preto neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby ústavný súd svojím rozhodnutím do napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu zasahoval, pretože jeho odôvodnenie nesignalizuje takú príčinnú súvislosť s namietaným porušením základného práva sťažovateľky vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu,

ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne zakladala dôvod na vyslovenie ich porušenia.

45. Aj keď ústavný súd s ohľadom na celkovú situáciu sťažovateľky veľmi citlivo vníma jej príbeh, s prihliadnutím na uvedené a preskúmané skutočnosti nemal inú možnosť, len ústavnú sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 203/2018 z 26. augusta 2019 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

46. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v ústavnej sťažnosti (zrušenie napadnutých rozhodnutí najvyššieho súdu a krajského súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie, priznanie náhrady trov konania).

47. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. januára 2021

Libor Duľa
predseda senátu